



NORRTÄLJE  
KOMMUN

Länna/Riala

Vår skola – min möjlighet

10 augusti 2018

# Plan mot diskriminering och kränkande behandling

## Länna/Riala

## 2018-2019

**BESÖKSADRESS**

Länna skola  
Länna skolväg 23  
761 11 Bergshamra

**BESÖKSADRESS**

Riala skola  
Riala skolväg 6  
761 13 Riala

**POSTADRESS**

Norrtälje kommun  
*Skolans namn*  
Box 803  
761 28 Norrtälje

**WEBB**

[norrtalje.se/lanna](http://norrtalje.se/lanna)  
[norrtalje.se/riala](http://norrtalje.se/riala)

**E-POST**

[lanna-rialaenheten@norrtalje.se](mailto:lanna-rialaenheten@norrtalje.se)

**TELEFON**

Länna-Riala

0176-28 41 41 (exp)



Inledning	s.3
Styrdokument	s.4
Länna/Rialas vision	s.5
Definitioner	s.5
Så här arbetar vi främjande och förebyggande för likabehandling	s.6
Så här arbetar vi förebyggande mot diskriminering	s.9
Åtgärdsrutiner vid oacceptabelt beteende	s.9
Åtgärdsrutiner vid diskriminering, trakasserier och kränkningar	s.10
ATT-teamet	s.10
Uppföljning av föregående läsårs mål	s.11
Kartläggning 2017-2018	s.12
Sammanfattning av resultat 2017-2018	s.13
Nya mål och åtgärder 2018-2019	s.14
Till dig som förälder	s.15
Avslutande ord	s.15
Länna/Rialas trygghetsteam – ATT-gruppen	s.15
Andra kontakter	s.16

## Inledning

Vårt viktigaste mål är att alla elever och vuxna, i förskoleklass, grundskola, och fritids ska trivas och komma hit med glädje. Detta förutsätter en trygg miljö utan rädsla för övergrepp och kränkningar. Det är de vuxna som har ansvaret för att ingen blir illa behandlad, men det är bara *tillsammans med* barnen och ungdomarna som den goda miljön kan skapas, fri från kränkningar och övergrepp. En miljö som vilar på goda sociala relationer, trygghet och respekt för andra.

Ingen ska behöva vara rädd på väg till/från eller i skolan.  
Alla har rätt till att känna gemenskap.

Kränkande handlingar och människosyn hör samman. Vad är det egentligen som händer när vi möter en annan människa och reagerar på ett visst sätt? Vad ligger till grund för hur vi värderar och bedömer en människa vi möter? Att aktivt arbeta med barns och vuxnas självkänsla och relationer stärker den sociala medvetenheten. Tillsammans kan vi bli mer medvetna om våra värderingar och vilka konsekvenser vissa beteenden medför.

Att arbeta med barn och unga är förmodligen det mest ansvarsfulla som finns. De ska växa upp och formas till självständiga och trygga individer. Den viktigaste grunden läggs i samspelet med vårdnadshavarna men en stor del av barnets sociala fostran sker också i skolan och på fritiden.

Vi vuxna på skolan är skyldiga att ta vårt vuxenansvar genom att:

- Vara gränssättare, normbildare och förebild för barnen.
- Ge tydliga signaler om att kränkande beteende, diskriminering eller mobbning aldrig accepteras.
- Vi reagerar alltid och griper in direkt när vi ser eller hör något oacceptabelt eller oönskat beteende.
- Varje individ möts av respekt och omtanke oavsett om det är barn eller vuxen.

Ytterst ansvarig för detta arbete är rektor.

2018-08-10

*Susanne Johansson*  
Rektor

---

## Styrdokument

---

### Skollagen (2010:800)

I kapitel 6 anges att alla som verkar i skolan har skyldighet att aktivt motverka alla former av kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier. Arbetet ska vara målinriktat och huvudmannen ansvarar för att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier.

### Diskrimineringslagen (2008:567)

Lagen syftar till att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

### Lag (2016:828)

Aktiva åtgärder är ett förebyggande och främjande arbete för att inom en verksamhet motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

---

### Läroplanerna

Enligt läroplanerna för grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, förskoleklassen och fritidshemmet ska alla som arbetar i skolan aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper. Detta finns att läsa i Skolförordningen (2010:255).

### Arbetsmiljölagen

Arbetsmiljölagen (AML) omfattar både elever och vuxna. Där sägs att mobbning (som i arbetsmiljölagen benämns kränkande särbehandling) är oacceptabelt på arbetsplatsen. Mobbning är alltså en form av kränkande behandling.

### Plan mot kränkande behandling

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

## Länna/Rialas vision: Vår skola – min möjlighet

---

Vi vill använda våra olikheter som bas för en trygg och utvecklande lärandemiljö, där ALLA känner delaktighet och lust att lära! Vi ser olikheter som mångfald vilket är en tillgång.

Trygghet är att känna självkänsla och acceptans, att våga och vilja. Därför försöker vi uppmärksamma och se alla. Vi hjälper barnen i konflikter och lär dem hitta lösningar. En utvecklande lärmiljö väcker nyfikenhet och möter olika behov. Vi ger ansvar och tar ansvar och detta bidrar till allas arbetsro och arbetsglädje. Detta stimulerar kunskapsinhämtandet och är den centrala delen av allt lärande.

Att känna delaktighet innebär gemenskap och att vara behövd. Vi vill möta varandra med respekt, så vi vågar tycka olika. Lust att lära får man genom engagemang och motivation. Vi bemöter, uppmuntrar och utvecklar varandras idéer. Barn och ungdomar ska möta vuxna som tycker om barn och ungdomar.

## Definitioner – av diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling

---

**Diskriminering** innebär att en elev missgynnas på grundval av någon av de sju lagstadgade diskrimineringsgrunderna:

- Kön
- Könsidentitet eller uttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

**Direkt diskriminering:** att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en **jämförbar** situation, om missgynnandet har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna

**Indirekt diskriminering:** att någon missgynnas genom tillämpning av en regel som framstår som neutralt men som kan komma att särskilt missgynna personer med visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, visst funktionsnedsättning, viss sexuell läggning eller viss ålder, såvida inte regeln har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet.

**Bristande tillgänglighet:** att en person med funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till ekonomiska och praktiska förutsättningar, andra omständigheter av betydelse.

Diskriminering förutsätter ett maktunderläge hos den som utsätts för det.

**Trakasserier:** ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

**Sexuella trakasserier:** när en person blir utsatt för kränkande behandling eller bemötande av sexuell natur, som kränker den utsattas värdighet och/eller personliga integritet. Ett exempel på sexuella trakasserier kan vara när en person blir utsatt för fysisk beröring eller kommentarer som personen ifråga själv upplever som kränkande.

**Annan kränkande behandling:** ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara synliga och fysiska eller dolda och subtila. En viktig utgångspunkt är att den som upplever sig kränkt alltid måste tas på allvar.

Kränkande behandling kan till exempel vara:

- om någon skickar elaka mail eller sms(text och bild)
- om någon upprepade gånger blir retad för något(verbala)
- om någon inte får vara med de andra(psykosociala)
- våld, som slag, sparkar, knuffar och hot(fysiska)

Trakasserier och kränkningar kan ske barn och elever emellan, men det kan också vara personal och vuxna som trakasserar eller kränker barnet eller eleven. Om en vuxen utsätter en elev för sexuella trakasserier är det ett brott och hanteras därefter.

Om kränkningar sker flera gånger brukar det ibland beskrivas som mobbning.

**Mobbning:** är en form av kränkande behandling eller trakasserier som innebär en upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan person skada eller obehag.

**Likabehandling:** alla människor ska behandlas så att de har lika rättigheter och möjligheter, oavsett någon av diskrimineringsgrunderna.

**Konflikt:** kan uppstå mellan två (eller flera) parter som är någorlunda jämställda. Man har olika synsätt i en fråga eller olika behov som inte går att förena. Konflikter hör till vardagen och är en drivkraft till förändring och utveckling. Elever kan ofta lösa konflikter på egen hand men behöver ibland få vägledning från vuxna. Alla behöver träna sig på konfliktlösning och det är en del av skolans uppdrag.

## **Så här arbetar vi främjande och förebyggande mot trakasserier och kränkningar**

---

**Definition:** Främjande och förebyggande insatser handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Insatserna utgår från skolans uppdrag att arbeta för demokratiska värderingar och för respekt för de mänskliga rättigheterna. Arbetet med att främja lika rättigheter och möjligheter riktar sig till alla och ska genomföras utan att det föranleds av något särskilt problem. Förebyggande åtgärder handlar också om att arbeta aktivt och åtgärdande i form av fyra steg, undersökning, analys, åtgärder och uppföljning.

På Länna/Riala skola har vi från och med 2015 arbetat fram en tydligare handlingsplan med förtydligande åtgärdstrappor så det blir tydligt vem som gör vad, när och hur och till vem rapporter och dokumentation ska ges. Syftet är att utveckla ett tydligare och mer greppbart sätt att förankra skolans arbete hos såväl elever som personal och vårdnadshavare.

All personal har ett ansvar för att främja arbete mot diskriminering, kränkande behandling och trakasserier. Skolans trygghetsteam, ATT-teamet (Arbetsro, trivsel och trygghet), arbetar aktivt enligt en given plan för att bistå eleverna då de känner att de hamnat i svåra situationer som inte kan lösas av de inblandade eller av någon annan vuxen. Rektor, biträdande rektor och kurator har tillsammans med elevhälsoteamet det övergripande ansvaret för enkätutvärderingar, kartläggningar, dokumentation och revidering av planen.

Varje år uppmärksammas planen. Skolledningen initierar och lärare samt fritidspersonal erinrar vårdnadshavare och elever om dokumentet och dess betydelse för skolans arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkningar. Varje klass arbetar med planen tillsammans med de ordningsregler som finns på enheten. Gemensamt med förhållningssättet så finns skolans vision och dessa bildar en grund i vårt främjande arbete mot diskriminering och kränkande behandling.

Alla barn/elever och vuxna har rätt att känna sig trygga på vår skola, förskoleklass och fritidshem. Alla ska komma hit med glädje och känna en trivsel under dagen. Detta förutsätter en trygg miljö fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det är de vuxna som har ansvaret för att ingen blir illa behandlad men det är bara tillsammans som barn, elever och vuxna kan skapa en god miljö fri från diskriminering, trakasserier och kränkningar. En miljö som vilar på goda sociala relationer, trygghet, respekt för andra och där alla ges möjlighet att få känna gemenskap och där barns och elevers lika rättigheter och möjligheter står i fokus.

Det dagliga arbetet på skolan ska på olika sätt genomsyras av vårt gemensamma förhållningssätt. Vi arbetar med etiska samtal i undervisningssituationer och under mentorstid utifrån skollagen, läroplanen och diskrimineringslagen. Vi arbetar med demokratifrågor som praktiseras i klassråd och elevråd. Därigenom får eleverna inblick i den demokratiska processen. Elevrådet är likaså delaktigt genom att ha åsikter om främjande insatser och förebyggande åtgärder. Vi sätter tydliga gränser för vad som är tillåtet i våra ordningsregler och dessa följs upp och utvärderas årligen. Tillsynsarbete sker av all personal på skolan, personalen äter t.ex. pedagogisk lunch tillsammans med eleverna. Vårdnadshavare får ta del av skolans plan och gemensamma regler, genom att vi varje år skickar hem dessa för kännedom. De finns dessutom tillgängliga på skolans hemsida. Ett väl fungerande elevhälsoteam finns som stöd för elever, personal och vårdnadshavare.

### **Gott skolklimat och trygghet**

- Vi är noga med att skolan inte är en allmän plats och har noggrann koll på vilka som vistas på skolan och det omgivande skolgårdsområdet.
- All personal arbetar för att ha god kommunikation och skapa goda relationer med elever i syfte att stärka tillit och förtroende.
- Vi har höga förväntningar på varandra och på vår förmåga att tillsammans skapa ett gott arbetsklimat på skolan.
- Vi fortsätter arbetet med att säkra otrygga plaster såsom otrygg biltrafik och omklädningsrummen i idrottshallen.

### **En samarbetande kultur, samsyn samt ordningsregler**

- Eleverna är med och utvärderar och upprättar ordningsreglerna.
- Vi upprätthåller god kommunikation och kanaler för samverkan och samsyn genom APT, morgonmöten, lärlagsmöten, konsultation av elevhälsa, administrationsansvarig och tillgängliga rektorer.
- Vi arbetar på att skapa öppet klimat och våga tala om för varandra när/om vi vuxna behöver skärpa till och förbättra vår kommunikation.
- Vi ökar förtroendet för verksamheten hos våra föräldrar och skapar större insikt och förståelse för skolans uppdrag och tillit till hur vi utför det.



- Vi skapar tydlighet så att fler föräldrar väljer att komma till våra föräldramöten, temakvällar och öppna hus.
- Vi utvecklar och kvalitetssäkrar innehållet i föräldramötena.
- Elevrådet är ett självklart forum för medbestämmande och synliggörande klimat. Här arbetar vi med processer för delaktighet.

#### **Elevernas delaktighet i aktiviteter**

- Vi fortsätter med många lärlagsaktiviteter.
- Vi hjälper eleverna att möta ett mångfacetterat och mångkulturellt samhälle genom att öppna dörrarna in till skolan och ut mot samhället.
- Eleverna hjälper till i cafeteria, samt utökar med biblioteksråd.
- Elevråd och matråd fungerar och har regelbundna bokade möten.

#### **Undervisningen främjar arbetet enligt likabehandlingsplanen**

- Vi ökar och stärker våra internationella kontakter.
- Vi fortsätter vårt arbete Mänskliga rättigheter och resa för årskurs 9 till Polen.
- Lärarna ökar sin förståelse av uppdraget samt ett professionellt förhållningssätt till undervisning med diskrimineringsgrunderna och ett globalt perspektiv i fokus.
- Vi utvecklar vår medvetenhet om hur vi arbetar med genus och normer i vårt förhållningssätt
- Eleverna ska med hjälp av lärarens uppgifter och frågor kommunicera och vara delaktiga i samarbete inom gruppen, skolan samhället och världen.
- Vi kan ytterligare utveckla ämnesövergripande och tematiskt arbete samt säkerställa att vi undervisar om barnkonventionen och de mänskliga rättigheterna.
- Eleverna ska tränas och övas i värdegrundsarbete i olika moment genom att lektionerna varieras och innehåller diskussioner, möjligheter till att reflektera och dra slutsatser om mänskliga, kulturella aspekter och påverkansfaktorer.
- Vi ska utveckla hur vi nyttjar den digitala resursen då alla lärare och elever har tillgång till varsin Ipad på 7-9, samt 1 på 3 i 1-6. Presenteras i skolans IKT-plan.
- Vi har varje år för åk 8 Livskunskap.
- Teaching Tolerance, uppstart av ett värdegrundsarbete i samband med skola i Indien, för att öka förståelsen för andra kulturer.

#### **Ledning och systematiskt arbete**

- Rektor ser till att skolan är trygg och att upprättade lagar följs.
- Rektor ansvarar för att likabehandlingsplanen systematiskt utvärderas, upprättas (Främja, Förebygga, Åtgärda) och följs upp.
- Rektor säkerställer att möjlighet till kompetensutveckling ges till personalen.
- Rektor säkerställer att all personal vet att de ska anmäla ärenden och händelser utifrån diskrimineringsgrunderna.
- Rektor ser till att alla utredningar/kränkingsrapporter anmäls till huvudmannen.





## Så här arbetar vi förebyggande mot diskriminering

**Definition:** Förebyggande åtgärder handlar om att arbeta aktivt och åtgärdande, utifrån fyra steg, mot diskriminering. De fyra stegen är undersökning, analys, åtgärder och uppföljning.



1. Varje år genomför vi en trygghetskartläggning på skolan och fritids för att undersöka hur eleverna uppfattar sin miljö. Vi får reda på hur många som blivit diskriminerade under året.
2. Analyser görs i maj utifrån resultaten vi fått i kartläggningen. All personal involveras i analysen och vi dokumenterar den. Vi analyserar orsakerna till diskrimineringarna. Kurator dokumenterar.
3. Åtgärder vidtas och skrivs fram för att undanröja de risker som finns, så att det inte händer igen. Åtgärderna dokumenteras, i vissa fall som mål.
4. Pågående under läsåret följer vi upp och utvärderar vi de åtgärder vi gör/gjort, framförallt i ATT-teamet, för att se om de ger/gett resultat. ATT-teamet dokumenterar.

## Åtgärdsrutiner vid oacceptabelt beteende

Vi har både yngre och äldre elever i våra skolor. Friktioner och konflikter hör till men de får inte bli till skada utan behöver hanteras. För att upprätthålla en trygg skola finns beteenden som vi inte accepterar. Så fort vi får kännedom eller ser ett oacceptabelt beteende vidtar vi åtgärder.

### **Följande åtgärder vidtas när vi anser att ett beteende är oacceptabelt:**

- Läraren eller annan vuxen talar med eleven i fråga om det olämpliga i beteendet och påminner om skolans normer och regler. Tillrättavisning sker helst tidsmässigt i anslutning till det inträffade. Vi visar alltid respekt för elevens integritet vid tillrättavisning.
- Parterna kommer överens om ett lösningsförslag.
- Eleven uppmanas att berätta för sina vårdnadshavare.
- Mentor eller annan lämplig person kontaktar vårdnadshavare.

### **Vid upprepat dåligt uppförande/oacceptabelt beteende:**

- Ansvarig personal, elev, vårdnadshavare möts och kommer överens om åtgärder.
- Rektor informeras.
- Incidenter och åtgärder dokumenteras.
- Tid för uppföljning avtalas.
- Dokumentation förvaras i elevens inlåsta akt på expeditionen. Då eleven slutar på skolan förstörs dokumentationen.

## Åtgärdsrutiner vid diskriminering, trakasserier och kränkningar

---

Alla vuxna är en del av skolans trygghetsarbete är skyldiga att ingripa. Barn som har blivit kränkta eller trakasserade ska med förtroende kunna vända sig till vilken vuxen som helst på enheten för att där få en "första hjälpen" insats. Denna insats kan både göras av den vuxne som observerat/fick kännedom om händelsen eller av mentorn. Den vuxna, oftast mentor, genomför samtal med berörda elever och vårdnadshavare samt har en uppföljning av läget. Denna "utredning" dokumenteras på avsedd blankett och lämnas till biträdande rektor eller rektor som, om det rör sig om en kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier, anmäler ärendet till huvudmannen.

Om uppföljningen visar att kränkningarna inte upphört, eller att man direkt kan konstatera att det rör sig om ett ATT-ärende, d.v.s. om att någon systematiskt utsatt annan, kontaktas ATT-representanten i lärlaget. Vid osäkerhet finns alltid ATT-representanterna tillgängliga för konsultation.

### ATT- teamet

ATT-teamet är skolans trygghetsteam och ATT står för Arbetsro, Trivsel och Trygghet. I de fall man kan konstatera att det rör sig om ett *systematiskt beteende*, alternativt att mentor genom samtal och kontakt med vårdnadshavare **inte** uppnått önskvärt och/eller tydlig förbättring av situationen, kontaktas representanten i ATT-teamet som startar arbetet utifrån följande trestegsplan. Biträdande rektor eller rektor informeras alltid. Ärendet ska dokumenteras på samtliga områden på avsedd blankett och utredningen lämnas snarast till biträdande rektor eller rektor som skyndsamt skriver den avidentifierade anmälan till huvudman. Dokumentationen förvaras därefter på anvisad plats. När uppföljning skett inlämnas den fullständiga utredningen till biträdande rektor eller rektor.

#### **Steg 1- ATT-teamets representanter är alltid två vid dessa insatser.**

1. Omständigheterna kartläggs. Vad har hänt? Vem/vilka är inblandade? Tidsfaktor?
2. Samtal med den som blivit utsatt. Lyssna noggrant, anteckna allt och samla så många konkreta exempel som möjligt.
3. Enskilda samtal med utövaren/utövarna. Var och en får ge sin version av det inträffade. Den som håller i samtalet markerar med kraft det oacceptabla som skett och kräver att det ska upphöra omedelbart. Samtalet ska ske snarast möjligt.
4. Information till elevernas vårdnadshavare om vad som hänt samt om åtgärdsrutinerna. Detta gäller såväl den utsatte som utövarens vårdnadshavare. Detta sker samma dag som samtal med eleverna.
5. Tid för uppföljning med båda parter bestäms direkt, bokas in inom en vecka. Biträdande rektor informeras.
6. Uppföljningssamtal med den som blivit utsatt. Säkerställa att det upphört samt kontrollera hur han/hon mår. Eventuellt bokas mötestid med psykolog/kurator för eleven och/eller vårdnadshavarna. Även uppföljningssamtal/återkoppling med utövaren/utövarna.
7. Utvärdering/lägeskoll efter ca 14 dagar enligt punkt 6, biträdande rektor informeras. Avslut eller fortsättning till steg 2.

### Steg 2

Om kränkningarna inte upphör eller om de återupptas kallas utövarna och deras vårdnadshavare till samtal med skolläda och representant från ATT-teamet.

Åtgärdsplan som kräver aktiv medverkan från vårdnadshavarna upprättas. Uppföljningsmöte bokas. Noggrann dokumentation sker.

Om skolans insatser inte hjälper och rektor upplever oro för eleven görs en anmälan till socialtjänsten. Beroende på graden av diskriminering, kränkning eller trakasserier övervägs polisanmälan. Vid sexuella trakasserier från vuxen så görs direkt en polisanmälan då detta är ett brott. Skolan är ingen brottsfri zon och brott som går utanför den lagstiftning som gäller för likabehandlingsarbetet i skolan polisanmäls alltid.

### Steg 3

Om problemet/en kvarstår övervägs andra åtgärder såsom polisanmälan, flyttning av elev/er som kränker andra.

Dessa åtgärdsrutiner gäller i relevanta delar även då vuxna utsätter barn för kränkningar, trakasserier eller diskriminering.

## Uppföljning av föregående läsårs mål

Under läsåret 2017-2018 hade vi tre mål.

1. Fler elever på lågstadiet på Länna skola ska känna att de har någon att leka/vara med på rasterna.
2. Alla elever ska bli insatta i planen för diskriminering och kränkande behandling. Alla ska veta hur vi agerar vid kränkningar m.m.
3. Fler elever ska anse att det känns bra eller mycket bra att gå till skolan och på lektionerna.

Mål 1: Vad gäller mål 1 så har andelen elever som har någon att leka med på rasterna ökat. Idag uppger 97,5 % att de har det och 2,5 % att de har det ibland (för ett år sedan var det 15 % som inte hade någon att leka med). Våra insatser med planerade rastaktiviteter och fler rastvärdar har givit resultat.

Mål 2: I början av ht gick ATT- teamet runt och presenterade sig i alla klasser och berättade om sitt uppdrag. Planen presenterades och då framförallt de steg som vitas vid kränkningar, trakasserier och diskriminering. Idag uppger alla elever att de kan prata med någon vuxen om de behöver hjälp. De vuxna som nämns är föräldrar, mentor, annan lärare, skolkurator, skolsköterska, idrottstränare, samtalsmottagningen. Vidare nämns också kompisar, syskon och pojkvän. Däremot är det fortfarande ca 75 % av eleverna som *inte* fått information om hur man agerar om man känner sig kränkt, diskriminerad eller trakasserad.

Mål 3: Länna F-3 uppger 88 % att de trivs i klassen och 12 % trivs sådär. Länna 4-6 uppger på frågan hur det känns att gå till skolan 18 % att det känns dåligt eller mycket dåligt och 82 % att det känns bra eller mycket bra (för ett år sedan var det 90 % som tyckte att det kändes bra eller mycket bra). Länna 7-9 svarar 25 %, på frågan om hur det känns att gå till skolan, att det känns dåligt eller mycket dåligt och 75 % att det känns bra eller mycket bra (för ett år sedan var det ca 33 % tyckte att det kändes dåligt eller mycket dåligt).

Riala F-3 uppger 77 % att de trivs i klassen och 23 % sådär. Riala 4-6 uppger på frågan hur det känns att gå till skolan 6,3 % att det känns mycket dåligt samt 9,4 % att det känns mycket dåligt i klassen.

## Kartläggning av läsåret 2017-2018

Under maj månad 2018 genomfördes den årliga kartläggningen av undervisande lärare i form av enkäter med både flervalsfrågor samt utrymme till egna kommentarer. De olika åldersgrupperna har en egen enkät som är ålderanpassad för respektive stadium. För de yngsta eleverna hjälpte lärarna till genom att intervjua för att på så vis besvara enkäten. Från åk 4 gjordes enkäten i år digitalt.

### Resultat 2017-2018

#### Länna högstadium

På högstadiet deltog 80 elever i kartläggningen. När det gäller svaren är resultaten jämnt spridda över alla klasser, d.v.s. det är ingen klass som sticker ut åt något håll utan de tendenser vi ser kan sägas vara generella för hela högstadiet.

Enkäten visade att det stora flertalet av eleverna, 88,8 %, känner sig trygga på hela skolan och att de också har kompisar i den egna klassen, 96,3 %. De som svarat att de känner sig otrygga gör det vid skåpen i högstadiekorridoren och där elever från åk 9 sitter. Dock framkommer det att en fjärdedel av våra högstadieelever tycker att det känns mer eller mindre dåligt att gå till skolan, ett svar som också framkommer lika frekvent när det gäller hur man anser att det känns att gå på lektionerna. Kartläggningen visar vidare att en fjärdedel av högstadieeleverna anser sig ha blivit kränkta, 18 % anser sig ha blivit trakasserade. När det gäller diskriminering är siffran lite lägre, 15 %. Vidare uppger en femtedel att de blivit utsatta för kränkningar via nätet och för högstadiets del verkar dessa aktiviteter ske i lika stor utsträckning i skolan som på fritiden. En övervägande majoritet av eleverna, ca 75 %, uppger också att de under året *inte* pratat med sina lärare om hur man bör agera om man blir utsatt och är därmed inte förtroagna med skolans likabehandlingsarbete.

#### Länna mellanstadium

På mellanstadiet deltog 77 elever i kartläggningen. På mellanstadiet uppger 78 %, att de är trygga överallt på skolan, hela 93 % uppger att man har kompisar i den egna klassen. Ungefär 82 % av eleverna uppger att de tycker att det är bra eller mycket bra att gå till skolan och att vara på lektionerna. På frågan om otrygga platser så är svaren nästan uteslutande att det handlar om otrygghet i högstadiets korridor.

När det gäller diskriminering är det få på mellanstadiet som anser sig ha blivit utsatta, men för trakasserier och kränkningar är siffran avsevärt högre. 23 % av eleverna anser sig ha blivit trakasserade medan hela 47 % uppger att de utsatts för kränkningar. 26 % uppger att dessa saker sker på nätet men för mellanstadiets del visar kartläggningen att dessa då mestadels sker på fritiden.

På mellanstadiet uppger 45 % av eleverna att de under läsåret *inte* har arbetat med vad man ska göra om man blivit utsatt.

#### Länna lågstadium och förskoleklass

På lågstadiet och förskoleklassen deltog 68 elever i kartläggningen. Kartläggningen visar att våra yngsta elever sammantaget har det bra i skolan, såväl under lektioner som på raster. Dock uppger 25 % att de inte är nöjda med arbetsron i klassrummet. 91 % av eleverna känner att man kan vända sig till en vuxen då man behöver hjälp, samma siffra framkommer då man frågar eleverna om de

känner att lärarna bryr sig om hur man mår. På frågor om otrygga platser framkommer det att högstadiekorridoren och toaletterna känns otrygga.

### **Riala mellanstadium**

På mellanstadiet deltog 32 elever i kartläggningen och svaren visar att endast 78 % tycker att det är bra eller mycket bra att gå till skolan och att vara på lektionerna. Även här anser sig de flesta ha kompisar i den egna klassen även om det pga. av Riala skolas småskalighet är lika sannolikt att kompisarna finns i de övriga klasserna. 93 % av eleverna uppger sig vara trygga på skolan, de otrygga platser som anges av två elever är skolgården, där lärarna inte har uppsikt. Många uppger också Länna skola som en otrygg plats och anger då idrotten, korridorerna och andra elever som orsaken.

När det gäller diskriminering är ingen elev som anser sig ha blivit diskriminerad. Däremot är det fler elever, 15 %, som anser sig ha blivit trakasserade. 28 %, uppger sig ha blivit kränkta och uppger då att det skett på den egna skolan. 12 % uppger också att kränkningar sker på nätet och precis som på Länna skolas mellanstadium sker det mesta av detta på fritiden. Det som framkom under samtal med kuratorn efter undersökningen var att killarna får stort utrymme på Riala. Det är killarna som bestämmer allt.

När det gäller det förebyggande arbetet uppger Rialas elever, 40 % att man under året *inte* pratat om vad man ska göra om man blir utsatt.

### **Riala lågstadium och förskoleklass**

På lågstadiet och förskoleklassen deltog 39 barn i kartläggningen. Även på Riala skola uppger de yngsta barnen att de har det bra i skolan och på lektionerna. 90 % anser att de får hjälp av en vuxen om de behöver det och nästan lika många känner att lärarna bryr sig om hur man mår. De allra flesta har också någon att leka med på rasterna och att de har vänner som bryr sig om och hjälper till. På frågor om otrygga platser framkommer det att omklädningsrummet och toaletterna känns otrygga. Det framkommer också att fritids är en trygg plats där man trivs mycket bra, dock känner sig några fritidsbarn otrygga bakom fritids.

De flesta eleverna uppger också att de är missnöjda med arbetsron i klassrummet.

## **Sammanfattning av resultatet 2017-2018**

Sammanfattningsvis kan vi enligt svaren utifrån kartläggningen konstatera att de allra flesta av våra elever känner sig trygga och blir sedda. De har kompisar och lärarna hejar och frågar hur de mår. Det finns vuxna på skolan som eleverna upplever att de kan gå till om det händer något som känns otryggt. Det är få elever som uppger att de blivit diskriminerade under året. Vi kan ringa in några utvecklingsområden utifrån den kartläggning som vi gjort.

Generellt för samtliga årskurser är att det förebyggande arbetet när det gäller diskriminering, trakasserier, kränkningar och kränkningar på nätet måste förbättras. Eleverna måste i väsentligt högre grad känna till vad man ska göra om man blivit utsatt och vara väl förtrogna med både vad de olika begreppen innebär och med hur man ska agera när något sker.

Det är också en hög andel av högstadiееleverna, fördelat på samtliga klasser och årskurser, anser att det känns dåligt eller mycket dåligt att gå till skolan och att detta också gäller lektionerna. Att så många elever på våra båda mellanstadier uppger sig ha blivit kränkta och trakasserade är också

något som vi behöver hitta strategier att hantera. Vår slutsats av detta är att avsaknaden av det förebyggande arbetet leder till att fler känner sig utsatta.

För lågstadiets del, både på Länna och Riala, är det framför allt arbetsron i klassrummen som vi behöver se över.

### Nya mål och åtgärder läsåret 2018-2019

Mål 1	Konkreta åtgärder	Ansvarig	Hur ska det följas upp och när?
<b>Fler elever på lågstadiet på Länna och Riala skola ska känna att de får arbetsro på lektionerna.</b>	Prata om begreppet arbetsro och vad det är. Utnyttja hjälpmedel och de utrymmen som finns. Återkoppla till eleverna när det är arbetsro för att belysa när det är det.	Undervisande lärare	Klassråden Våga visa enkäterna Utvecklingsamtalen

Mål 2	Konkreta åtgärder	Ansvarig	Hur ska det följas upp och när?
<b>Alla elever ska vara förtroagna med planen för diskriminering och annan kränkande behandling d.v.s. alla elever ska känna till hur man ska agera om man blir utsatt för diskriminering och annan kränkande behandling.</b>	Gå igenom planen med eleverna. Sätta upp enkelt info material, där det står vilka de kan vända sig till om de vill prata. ATT- grupper-representanterna besöker klasserna under ht och vt. Följa upp på klassråd, stadig ATT-punkt. Förtydliga/arbete med skillnaden kränkning/konflikt. Visa och arbeta med Friends reklamfilmer.	Mentorer  ATT-grupper-representanter  Kurator Skolsköterska  Alla måste reagera om vi ser/hör en kränkning eller konflikt.	Klassråd, stående punkt  Utvecklingssamtal  Trygghetsenkäten  ATT-mötena

Mål 3	Konkreta åtgärder	Ansvarig	Hur ska det följas upp och när?
<b>Fler elever på mellan- och högstadiet ska tycka att det känns bra eller mycket bra att gå till skolan och på lektionerna.</b>	Lyfta och problematisera med eleverna under lektionstid. Göra eleverna mer delaktiga. Samarbete med vh vid behov. Fler intressanta lektioner, "happenings"	Lärare    Mentorer	Veckovis i utvärderingar  Utvecklingssamtal  Våga visa enkäten



## Till dig som förälder

### Har du ett barn som blivit kränkt eller diskriminerat?

Vet du, eller misstänker du att ditt barn blir utsatt för kränkande behandling eller diskriminering rekommenderar vi dig att ta kontakt med skolan. I samarbete med skolan kan du få till stånd en positiv förändring av ditt barns situation. Du kan också göra en del själv för att hjälpa ditt barn:

- Öva ditt barn säga ifrån klart och tydligt.
- Försök förmå barnet att aktivt ta kontakt med någon vuxen på skolan.

### Har du ett barn som utsätter andra för kränkningar?

Det är inte lätt att ta till sig att ens eget barn kränker andra, men är det så, måste du försöka göra något åt det. Detta är viktigt såväl för det utsatta barnet som för ditt eget. Forskning visar att barn som uppträder aggressivt mot andra får problem senare i livet om det inte ändrar sitt negativa beteende. Det finns flera orsaker till att barn kränker andra, men oavsett vad orsaken är måste något göras och vi föreslår följande:

- Gör helt klart för ditt barn att du ser allvarligt på att hon/han kränker andra och att du inte accepterar ett sådant beteende.
- Ta kontakt med skolan för att få till stånd ett samarbete kring problemet.

Barn berättar inte alltid om kränkningar de känner till, därför att de tror att det är liktydigt med att skvallra eller är rädda för att råka ut för hämndåtgärder. Att berätta om kränkningar och diskriminering som förekommer är **inte** skvaller utan en förutsättning för förändring och förbättring.

## Avslutande ord

Vi har alla ansvaret att uppfylla kraven som lagen ställer på oss i relation till andra människor. Vi vuxna, både personal och vårdnadshavare, har ansvaret att fostra eleverna till värderingar som uttrycker respekt och tolerans för alla de människor vi dagligen möter och kommer att möta under resten av livet. Att ha en god självkänedom och ett gott självförtroende är en mycket bra förutsättning för att kunna möta andra och lära sig att se andras kvaliteter och tycka om deras olikheter. Vi behöver samarbeta kring denna ansvarsfulla uppgift. Vi har samma mål – att göra vår värld till en god plats att leva i.

## Länna/Rialas trygghetsteam, ATT-gruppen

Sergio Lagunas	åk 7-9 Länna skola
Lars Andersson	åk 7-9 Länna skola
Patrik Skott	åk 4-6 Länna skola
Ylva Nilsson	åk 4-6 Länna skola
Anna Christina Sjöström	åk F-3 Länna skola
Åsa Jansson	åk F-3 Länna skola
Sara Wranning	åk F-6 Riala skola



Gunilla Åström  
Cecilia Lundberg  
Annette Karlsson

åk F-6 Riala skola  
skolkurator  
biträdande rektor

### Andra kontakter:

**BRIS** Barn 116 111, vuxen 077 150 50 50  
**Rädda Barnens Föräldratelefon** 020 786 786  
**Barnombudsmannen** [www.bo.se](http://www.bo.se)  
**Barn- och elevombudet** [beo@skolverket.se](mailto:beo@skolverket.se)  
**Diskrimineringsombudsmannen** [www.do.se](http://www.do.se)